«رسالت» بررسی کرد

خطر گسترش گروه‌های ضدواکسن!

«این روزها جنبش‌های فراگیر ضدواکسن در شبکه‌های اجتماعی اسباب نگرانی شهروندان شده، فضای مجازی با تبلیغات سوء و اطلاعات غلط، سلامت مردم را به بازی می‌گیرد. برای خنثی کردن این تبلیغات و اطلاعات نادرستی که فضای جامعه را مسموم کرده‌است، رسانه‌های رسمی از جمله نشریات کثیرالانتشار باید اطلاعات درست را در اختیار مردم قرار دهند، واقعیت‌ها را برای مردم بازگو کنند و بارها و بارها یادآور شوند که تزریق و دریافت واکسن برای سلامتی یک «باید» است.» این را مینو محرز، متخصص بیماری‌های عفونی می‌گوید و در گفت‌وگو با «رسانه‌ها» نسبت به اشاعه باورهای غلط درباره واکسن ابراز نگرانی می‌کند.

این متخصص و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران هشدار می‌دهد که «انتخاب بین تزریق واکسن و عدم تزریق آن، انتخاب بین مرگ و زندگی است و بدون تردید واکسن ضروری است.» او توضیح می‌دهد: «واکسن‌ها هیچ‌گاه مشکلاتی ایجاد نمی‌کنند و باید حتما تزریق شوند. از نظر ما، واکسن‌ها باید توسط پزشکان تجویز شوند، اما گروه‌های ضدواکسنی که در اروپا و آمریکا توسعه یافتند، اکنون در ایران گسترش پیدا کرده‌اند و این اتفاق بسیار خطرناک است. چون کشورهای همسایه پر از بیماری‌های عفونی هستند و ورود این بیماری‌ها به ایران می‌تواند مشکلات جدی به وجود آورد. همچنین فضای مجازی نیز به نوعی باعث گسترش ایده‌های ضد واکسن شده است. درصورتی که واکسن یک ضرورت است و اظهاراتی که گروه‌های ضد واکسن درمخالفت با این موضوع بیان می‌کنند پایه و اساس علمی ندارد.»

واکسیناسیون در ایران سابقه‌ای طولانی دارد و همواره تولید واکسن در مؤسسات داخلی مانند مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی و انستیتو پاستور مورد حمایت بوده است. به روایت سیدمحسن زهرایی، رئیس اداره بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن وزارت بهداشت «واکسیناسیون چون اولین سطح پیشگیری است و مانع بیمار شدن افراد می‌شود، بسیار ارزان‌تر و ساده‌تر از درمان کردن افراد بیمار است. فرآیند تولید و نگهداری و مصرف واکسن در مراحل متعدد تحت کنترل و نظارت شدید و دقیق دستگاه‌های نظارتی بوده تا مؤثرترین و سالم‌ترین واکسن‌ها در برنامه واکسیناسیون استفاده شوند و در کشورمان نیز سازمان غذا و دارو بر همه این فرآیند نظارت دارد و تمام واکسن‌های مصرفی در شبکه بهداشتی کشور مجوز مصرف مجزا دریافت می‌کنند اما متأسفانه برخی افراد ناآگاه و یا در برخی موارد با مقاصد خاص، سعی در مخدوش کردن اعتماد مردم به برنامه واکسیناسیون دارند. استفاده از منابع بی‌اعتبار و غیرعلمی و یا استفاده عامدانه از بخشی از یک خبر، روش معمول برای زیر سؤال بردن این دستاورد ارزشمند جامعه پزشکی در دنیا و تحت تأثیر قرار دادن مردم بوده است.»

سال‌هاست به‌ویژه پس از شیوع کرونا، گروهی که مخالف تزریق واکسن هستند، در فضای مجازی دست به کار شده و نسبت به پیامدهای آن هشدار می‌دهند، این در حالی است که واکسن‌ها بسیار کم خطرند و سالانه جان دو تا سه میلیون نفر را در جهان نجات می‌دهند.

اگر واژه واکسن را در گوگل جست‌وجو کنید، با این تعریف تخصصی مواجه خواهید شد: «واکسن‌ها به شیوه‌ای امن بدن ما را برای مبارزه با عفونت آموزش می‌دهند. شیوه کار آن‌ها وارد کردن مقدار کمی از یک شکل بی‌خطر از بیماری به بدن است. ولی تنها وارد کردن بیماری به بدن کافی نیست. واکسن‌ها به سیستم دفاعی- سیستم ایمنی بدن- کمک می‌کنند که ویروس را به‌عنوان یک مهاجم شناسایی کرده و نحوه مبارزه با آن را بیاموزد. هنگامی که سیستم ایمنی بداند چطور باید با یک بیماری مقابله کند، اگر بافرم واقعی بیماری هم روبه‌رو شود می‌تواند از پس آن بربیاید.»

واقعیت این است که بیشتر واکسن‌هایی که امروزه از آن‌ها استفاده می‌کنیم، برای دهه‌هاست که مورد استفاده هستند اما گروهی همواره نسبت به این مقوله تردید دارند و یا به شکل علنی مخالفت خود را ابراز می‌کنند.

واکسن‌های مورد تأیید سازمان جهانی بهداشت پیش از آنکه به‌صورت گسترده برای استفاده همگانی ارائه شوند، روندی پیچیده را پشت سر می‌گذارند تا معلوم شود که ایمن هستند. همچنین پزشکان و کارکنان مراکز بهداشتی آموزش می‌بینند تا درصورتی که واکسن برای افرادی با مشکلات خاص مناسب نیست، از پیش، از ریسک‌های موجود آگاه شوند.

واکسیناسیون کودکان، سالانه از مرگ حدود چهار میلیون نفر در جهان جلوگیری می‌کند

بااین حال نتایج تحقیقات نشان می‌دهد، درسرتاسر جهان اعتماد عمومی به همه انواع واکسن‌ها کاهش چشمگیری داشته است. «در ۵۲ کشور از ۵۵ کشور مورد نظرسنجی، اعتماد به واکسن‌ها از سال ۲۰۱۹ تاکنون کاهش یافته است. بنابراین بزرگسالان به‌طور فزاینده‌ای براین باورند که واکسن‌ها عوارض جانبی مضری دارند که به اطلاع عموم نمی‌رسد. درصد افرادی که می‌گویند این ادعا «احتمالا» یا «قطعا» درست است، از ۱۹ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۳۰ درصد در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته است.»(۱)

به همین علت است که گزارش‌ها نشان می‌دهد، نرخ واکسیناسیون کودکان طی پنج سال گذشته از سطح توصیه شده پایین‌تر آمده و این روند کاهشی همچنان ادامه دارد. اکنون بسیاری از افراد به خودشان اجازه می‌دهند تا فرزندان خود را از دریافت واکسن‌های مؤثر محروم کنند، غافل از آن که سلامتی فرزندانشان را به خطر می‌اندازند، آن‌هم در شرایطی که واکسن‌ها همیشه بهترین دفاع در برابر بیماری‌های عفونی و مسری بوده‌اند و حتی چند درصد کاهش در میزان واکسیناسیون کودکان می‌تواند سلامت جامعه را تهدید کند.

طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت، «واکسن‌ها در پنجاه سال گذشته دست‌کم جان ۱۵۴ میلیون نفر و عمدتا نوزادان را نجات داده‌اند. همچنین برآورد مرکز کنترل و پیشگیری بیماری‌های سی‌دی‌سی نشان می‌دهد که واکسیناسیون کودکان سالانه از مرگ حدود چهار میلیون نفر در سراسر جهان جلوگیری می‌کند اما در سالیان اخیر وضعیت متفاوت شده و گروه‌های ضدواکسن توانسته‌اند اعتماد مردم را به تزریق واکسن کاهش دهند.»(۲)

اصغربهداری، دانش‌آموخته دانشگاه علوم پزشکی تهران در این زمینه به «ما» می‌گوید: «واکسن‌ها به افراد در ایجاد ایمنی برای مقابله با بیماری‌های خاص کمک می‌کنند. آن‌ها معمولا حاوی قسمت‌های ضعیف یا غیرفعال شده یک میکروب (باکتری یا ویروس) هستند که باعث بیماری می‌شود. هنگامی که یک کودک واکسن دریافت می‌کند، سیستم ایمنی بدن او با تولید آنتی بادی‌هایی پاسخ می‌دهد و در صورت مواجهه با میکروب خاص در آینده با آن مقابله می‌کند. واکسن‌ها برای محافظت از کودکان در برابر بیماری‌های خطرناکی مانند سرخک، فلج اطفال و سیاه‌سرفه طراحی شده‌اند؛ بیماری‌هایی که زمانی گسترده بودند اما به دلیل برنامه‌های واکسیناسیون بسیار کمتر رایج شده‌اند. همچنین بیماری‌هایی مانند فلج اطفال، دیفتری و کزاز می‌توانند پیامدهای تغییردهنده زندگی، از جمله فلج و نارسایی اندام‌ها را ایجاد کنند و واکسیناسیون احتمال ابتلای کودک به این بیماری‌ها را به میزان قابل توجهی کاهش می‌دهد. از طرفی باید در نظر داشت که با واکسینه کردن کودکان، می‌توان از رسیدن انواع عفونت‌ها به گروه‌های آسیب‌پذیر مانند سالمندان، زنان باردار و افراد با سیستم ایمنی ضعیف جلوگیری کرد. این امر تعداد کلی عفونت‌ها را در جامعه کاهش می‌دهد.»

واکسن‌ها جهان را به مکان بسیار امن‌تری تبدیل کرده‌اند

این دانش‌آموخته دانشگاه علوم پزشکی تهران تأکید می‌کند: «احتمال شیوع بیماری هنگامی که نرخ واکسیناسیون بالا باشد، به‌طور چشمگیری کاهش می‌یابد.

در مناطقی با نرخ واکسیناسیون پایین، بیماری‌ها می‌توانند به سرعت گسترش پیدا کرده و همه را در معرض خطر قرار دهد، به‌ویژه کودکانی که واکسینه نشده‌اند یا سیستم ایمنی ضعیفی دارند. پوشش واکسیناسیون بالا از بروز این بیماری‌ها جلوگیری کرده و جمعیت سالم‌تری را تضمین می‌کند. علاوه بر این، واکسن یکی از مقرون به صرفه‌ترین راه‌های پیشگیری از بیماری است. پیشگیری از بیماری از طریق واکسیناسیون هزینه بسیار کمتری نسبت به درمان آن دارد. بستری شدن در بیمارستان، درمان‌های پزشکی و از دست دادن ساعات کاری به دلیل بیماری می‌تواند پرهزینه باشد. با واکسیناسیون می‌توان از این هزینه‌ها جلوگیری کرد و بار مالی خانواده‌ها و سیستم‌های بهداشتی را کاهش داد. به لطف واکسن‌ها، کودکان امروزه کمتر از بیماری‌های جدی دوران کودکی رنج می‌برند. بیماری‌هایی که زمانی میلیون‌ها کودک را می‌کشت، به دلیل وجود واکسیناسیون، عملا در بسیاری از نقاط جهان ازبین رفته‌اند. با ادامه برنامه واکسیناسیون، امید به زندگی و کیفیت زندگی نسل‌های آینده بهتر خواهد شد.»

بهداری خاطرنشان می‌کند: «علیرغم شواهد فراوانی که از ایمنی و اثربخشی واکسن‌ها حمایت می‌کند، برخی از والدین ممکن است در مورد واکسیناسیون فرزندان خود نگرانی‌هایی داشته باشند. این نگرانی‌ها غالب از اطلاعات نادرست، ترس از عوارض جانبی یا عدم درک ناشی می‌شوند. برای به‌دست آوردن اطلاعات دقیق در مورد واکسن‌ها و ایمنی آن‌ها، مشورت با یک ارائه‌دهنده مراقبت‌های بهداشتی قابل اعتماد بسیار مهم است. در حقیقت، واکسن‌ها قبل از تأیید به‌طور گسترده از نظر ایمنی آزمایش می‌شوند و هرگونه عوارض جانبی معمولا خفیف و موقتی است، مانند تورم در محل تزریق یا تب خفیف. عوارض جانبی جدی بسیار نادر است و مزایای واکسیناسیون بسیار بیشتر از خطرات آن است. واقعیت این است که واکسن‌ها جهان را به مکان بسیار امن‌تری تبدیل کرده‌اند، وادامه حمایت از تلاش‌های واکسیناسیون به حفظ امنیت نسل‌های آینده کمک می‌کند و نباید ادعاهای دروغین گروه‌های ضدواکسن را باور کرد.»

> **اصغربهداری، دانش‌آموخته دانشگاه علوم پزشکی تهران: عوارض جانبی جدی بسیار نادر است و مزایای واکسیناسیون بسیار بیشتر از خطرات آن است. واقعیت این است که واکسن‌ها جهان را به مکان بسیار امن‌تری تبدیل کرده‌اند، وادامه حمایت از تلاش‌های واکسیناسیون به حفظ امنیت نسل‌های آینده کمک می‌کند و نباید ادعاهای دروغین گروه‌های ضدواکسن را باور کرد**
>
> **مهدی اسفندیاری، کارشناس نظام سلامت: ممکن است برخی از کسانی که درباره تأثیرات واکسن شک دارند یا نگرانند، با شنیدن نظرات بقیه مردم و یا خواندن مطالبی در فضای مجازی از دریافت واکسن خودداری کنند. ممکن است این افراد در خصوص بی خطر بودن یا عوارض جانبی واکسن سؤالات یا دغدغه‌هایی داشته باشند و یا به شرکت‌ها و کشورهای سازنده واکسن بی‌اعتماد باشند**

گروه‌های سنی جوان تر بیشتر در معرض اطلاعات نادرست قرار دارند

برخی تصور می‌کنند شیوع کرونا دیوار بی‌اعتمادی به واکسن را که از قبل وجود داشت، بلندتر کرد و برای گروهی از افراد، شک و تردیدها را افزایش داد. سرعتی که واکسن‌های جدید کووید باید با آن ساخته می‌شدند، ریشه نگرانی‌ها و بی‌اعتمادی‌ها به واکسن را شکل داد. به عبارت بهتر فاصله زمانی بین آغاز یک همه‌گیری و لحظه‌ای که علم بتواند توضیح روشنی برای آن بیان کند، برای عموم مردم که به دنبال پاسخی فوری بودند خلئی اطلاعاتی به وجود آورد. این خلأ باعث شد تا افراد به روایت‌های آشنای همه‌گیری‌های پیشین مراجعه کنند و همچنین فرصتی در اختیار گروه‌های ضدواکسن و مروج نظریه‌های توطئه قرار داد که فعالانه به دنبال ترویج روایت‌های خود باشند. دراین میان باید تأکید کرد که از زمان ظهور شبکه‌های اجتماعی نیز، نگرانی‌ها درباره انتشار شایعات و اطلاعات نادرست در حوزه سلامت افزایش یافته و نتایج برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد؛ گروهی از والدینی که مورد نظرسنجی قرار گرفته‌اند، اعلام کرده‌اند با اطلاعاتی در فضای مجازی مواجه شده‌اند که آن‌ها را درباره واکسن‌ها نگران کرده است. طبیعتا با متحول شدن شبکه‌های اجتماعی، خطر انتشار اطلاعات نادرست نیز افزایش یافته و امروزه یک نفر در گوشه‌ای از جهان می‌تواند چیزی را منتشر کند و ناگهان میلیون‌ها نفر در نقطه دیگری از جهان ظرف چند ثانیه آن را ببینند. این نه تنها سرعت، بلکه گستره انتشار اطلاعات نادرست است که ما را وارد چرخه‌ای از نگرانی‌های بی‌مورد کرده است.

پرواضح است که جوانان، بیش از سایر گروه‌های سنی از شبکه‌های اجتماعی برای تصمیم‌گیری‌های مربوط به سلامت شخصی خود استفاده می‌کنند و بیشتر در معرض اطلاعات نادرست قرار دارند. داده‌ها نشان می‌دهد که جوانان بیشترین کاهش اعتماد به واکسن‌ها را طی چهار سال گذشته تجربه کرده‌اند. براین اساس کارشناسان نظام سلامت معتقدند که این گروه سنی باید در اولویت باشند، زیرا این افراد والدین بالقوه آینده هستند و اگر اهمیت واکسن‌ها را زیر سؤال ببرند، سلامت جامعه در معرض خطر قرار می‌گیرد.

اطلاعات ضدواکسن، مشکلی بزرگ برای سلامت جوامع به شمار می‌رود

مهدی اسفندیاری، از کارشناسان نظام سلامت در این زمینه می‌گوید: «اطلاعات غلط ضدواکسن و انتشار آن‌ها مشکل بزرگی برای سلامت جوامع به شمار می‌رود. اگر مردم از دریافت واکسن‌ها خودداری کنند، نه تنها سلامت خودشان بلکه سلامتی دیگر اعضای جامعه را هم به خطر می‌اندازند. متأسفانه در سالیان اخیر نگرانی مردم در خصوص واکسن‌ها افزایش داشته، چراکه اغلب افراد اطلاعات غلط و گمراه‌کننده ضدواکسن را در فضای مجازی می‌خوانند و این اتفاق ممکن است باعث امتناع آنان از واکسینه کردن خود یا فرزندانشان شود. این مسئله باعث افزایش نرخ بیماری‌هایی مانند سرخک در برخی از کشورهای جهان شده است، بیماری‌هایی که پیشتر کاملا ریشه‌کن شده بودند ولی حالا مجددا افزایش پیدا کرده‌اند و می‌توانند سلامت کودکان را در طول زندگی‌اش پیش روی‌شان تحت تأثیر قرار بدهد.»

اسفندیاری در خصوص بی‌خطر بودن واکسن‌ها و اهمیت آن‌ها می‌گوید: «بعد از دریافت واکسن، بدن فرد در برابر بیماری به خصوصی ایمن (مقاوم) می‌شود. این ایمنی، نه تنها خود فرد را در مقابل بیمار شدن محافظت می‌کند بلکه در عین حال به محافظت از بقیه افراد هم کمک می‌کند. اگر اکثر جمعیت جامعه علیه بیماری‌های جدی واکسینه شوند، حتی کسانی که واکسن را دریافت نکرده‌اند هم احتمال کمتری از تماس با ویروس را خواهند داشت. واکسینه شدن مسئله مهمی است چون واکسن‌ها ما و اطرافیان‌مان را در برابر بیماری‌ها محافظت می‌کنند. آن‌ها به ایجاد ایمنی کمک می‌کنند که درواقع همان شیوه طبیعی بدن برای پیشگیری از بیماری است. شما بعضی واکسن‌ها مثل واکسن سرخک را در کودکی دریافت می‌کنید که بسیار مهم است چون بدن کودکان نسبت به برخی بیماری‌ها آسیب‌پذیرتر است. چنانچه کودکی واکسن‌های لازم را در سنین لازم دریافت نکند و به بیماری مبتلا شود، اثرات بیماری می‌تواند در طول زندگی‌اش سلامت او را تحت تأثیر قرار دهد. اساسا تردیدی وجود ندارد که سطح بالای واکسیناسیون در مورد برخی ویروس‌ها بسیار حیاتی است؛ زیرا انتقال ویروس را متوقف می‌کند و نه تنها از کسانی که واکسن زده‌اند، بلکه از افرادی که نمی‌توانند واکسن بزنند مانند نوزادان یا کودکانی با سیستم ایمنی ضعیف محافظت می‌کند.»

ادعاهای نادرست در شکل‌گیری واکسن هراسی مؤثراست

او معتقد است که «مقامات بهداشتی باید خطرات برخی بیماری‌های عفونی را به‌وضوح بیشتری برای عموم توضیح دهند. این در حالی است که اطلاعات نادرست آنلاین اغلب خطرات کوچک واکسن‌ها را بزرگ جلوه می‌دهد. ما باید درباره خطرات احتمالی واکسن نزدن بسیار قاطع‌تر عمل کنیم. در این میان آموزش مردم برای انتظار و شناسایی اطلاعات نادرست آنلاین پیش از آن که در زندگی واقعی با آن روبه‌رو شوند بسیار حائز اهمیت است. اکنون زمان مناسبی برای هدف قرار دادن و تعامل بهتر با کسانی است که بیشترین خطر در واکسن‌ها را دارند به‌ویژه گروه‌های جوان‌تر که داده‌ها نشان می‌دهد بیشتر تحت تأثیر قرار گرفته‌اند. اگر ما فقط بر مقابله با اطلاعات نادرست تمرکز کنیم و از ایجاد درک و قدردانی از نحوه عملکرد واکسن‌ها و مزایای آن‌ها غافل شویم، مسیر را اشتباه رفته‌ایم.»

این کارشناس نظام سلامت درباره تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر تغییر افکار عمومی در مورد اثرات واکسن توضیح می‌دهد: «ممکن است برخی از کسانی که درباره تأثیرات واکسن شک دارند یا نگرانند، با شنیدن نظرات بقیه مردم و یا خواندن مطالبی در فضای مجازی از دریافت واکسن خودداری کنند. ممکن است این افراد در خصوص بی‌خطر بودن یا عوارض جانبی واکسن سؤالات یا دغدغه‌هایی داشته باشند و یا به شرکت‌ها و کشورهای سازنده واکسن بی‌اعتماد باشند. از طرفی اطلاعات غلط یا اخبار جعلی معمولا توسط افرادی در فضای مجازی منتشر می‌شوند که احتمالا خودشان هم از غلط بودن آنچه می‌خوانند و به اشتراک می‌گذارند بی‌خبر هستند. معمولا افرادی که ادعاهای ضد واکسیناسیون را منتشر می‌کنند سوابق علمی و پزشکی ندارند، و خودادعاهای مطرح شده هم گاهی دور از ذهن به نظر می‌رسند. اکثر این ادعاها در صدد القای بی‌خطر نبودن واکسن‌ها و متقاعد کردن دیگران در به‌وجود نظریه توطئه هستند. این که چه تعداد از افرادی که دچار واکسن هراسی هستند، متأثر از روایت‌های مختلف مانند ادعاهای نادرست یا نظریه‌های توطئه است مشخص نیست اما قطعا این روایت‌ها در شکل‌گیری واکسن هراسی تأثیرگذار است.»

اسفندیاری با اشاره به اینکه زدن واکسن یک امر بهداشتی بسیار مفید است، تأکید می‌کند: «تصورات غلط درباره مراقبت‌های بهداشتی و درمانی به شکل حیرت‌انگیزی رایج است. براساس نتایج تحقیقات کسانی که به تزریق واکسن اعتقادی نداشته و یا تحت تأثیر گروه‌های ضدواکسن هستند، بیشتر احتمال دارد که به «درمان‌های جایگزین» بی‌فایده یا کم‌فایده روی بیاورند؛ و اگر بیمار از درمان پزشکی متعارف دوری گزینند آسیب خواهد دید. این گروه به جای مراجعه به پزشکان و متخصصان تندرستی، به توصیه کسانی عمل می‌کنند که به آن‌ها اعتماد دارند؛ معمولا اعضای خانواده و دوستان یا آشنایانی که در این حوزه هیچ تخصص یا صلاحیتی ندارند. حال اینکه ۲۴ سال است که در کشور ما هیچ موردی از بیماری فلج اطفال رخ نداده، بیماری کزاز نوزادی حذف شده، موارد بیماری دیفتری به صفر نزدیک شده و بیماری‌های سرخک و سرخجه نیز به مرحله حذف رسیده و میزان شیوع هپاتیت ب در کشور به یک سوم کاهش یافته و این‌ها دستاورد واکسن است.»

اسفندیاری در جمع‌بندی اظهاراتش و در پاسخ به اینکه واکسن‌ها چه کمکی به ما می‌کنند، می‌گوید: «واکسن باعث ایجاد بیماری در فرد دریافت کننده واکسن نمی‌شود، اما سیستم ایمنی بدن او را وادار می‌کند تا نسبت به آن ایمنی ایجاد کند. برخی بیماری‌ها نیز به تزریق دوزهای بیشتری از واکسن را دارند که به فاصله هفته‌ها یا ماه‌ها تجویز می‌شوند. این روش برای تولید آنتی بادی‌های ماندگارتر و توسعه سلول‌های خاطره سیستم ایمنی مورد نیاز است. به این ترتیب، بدن برای مبارزه با ارگانیسم خاص بیماری‌زا آموزش داده می‌شود و حافظه خود را تقویت می‌کند تا در صورت مواجهه با آن در آینده، به سرعت با آن مبارزه کند. بنابراین همه این توضیحات نشان می‌دهد که القائات گروه‌های ضدواکسن غیرعلمی و مردود است.»

پی‌نوشت‌ها:
۱- به نقل از یورونیوز
۲- به نقل از یورونیوز

میزخبر

تصویب طرح نفوذپذیری آب به معابر پایتخت

طرح الزام شهرداری به تهیه طرح تراواسازی و آیین‌نامه اجرایی معابر و عرصه‌های شهری با حداکثر آرا از سوی اعضای شورای شهر تصویب شد.

به گزارش ایسنا، در جلسه شورای شهر تهران طرح الزام شهرداری تهران به تراواسازی معابر و عرصه‌های شهری جهت تغذیه سفره آب‌های زیرزمینی روی میز بررسی اعضا قرار گرفت و مهدی پیرهادی در این خصوص اظهار کرد: این طرح پیش‌تر به صورت یک فوریتی تصویب شده بود و پس از بررسی در کمیسیون‌های سلامت، محیط زیست و خدمات شهری و کمیسیون شهرسازی و معماری، دیروز برای تصویب نهایی به شورا ارائه شد.

وی با اشاره به رشد سریع جمعیت و ضعف زیرساخت‌های موجود در پایتخت گفت: مدیریت نزولات جوی سبب شده است تا آب‌های سطحی در بسیاری از مناطق شهری به هدر برود و مشکلاتی مانند سیلاب‌ها، کاهش کیفیت منابع آبی و فرونشست زمین ایجاد شود.

پیرهادی در ادامه تصریح کرد: این طرح با هدف هدایت و ذخیره‌سازی صحیح نزولات جوی، تقویت سفره‌های آب زیرزمینی و اصلاح شیوه‌های اجرایی معابر ارائه شده است.

وی تأکید کرد: استفاده از مصالح تراوا در کف‌سازی معابر به‌ویژه در مناطق مسکونی، این امکان را فراهم می‌آورد که آب باران پس از عبور از سطح زمین به عمق خاک نفوذ کرده و منابع آب زیرزمینی تغذیه شوند.

وی ادامه داد: این فرآیند علاوه بر تقویت سفره‌های آب زیرزمینی، به کاهش فرونشست زمین و بهبود وضعیت فضای سبز شهری کمک می‌کند و اثرات مثبت محیط زیستی مانند کاهش آلودگی هوا، کاهش دما و افزایش کیفیت زندگی شهری را به همراه دارد.

وی ادامه داد: براساس مصوبه، شهرداری موظف است سامانه‌ای تخصصی برای ثبت، مدیریت و پایش اطلاعات مربوط به معابر، فضاهای سبز و شرایط اقلیمی ایجاد کند و اطلاعات را به‌طور مستمر به‌روزرسانی کند. همچنین ضوابط و دستورالعمل‌های دقیق برای استفاده از مصالح تراوا، شیب‌سازی معابر و بهره‌گیری از تجربیات اجرایی تدوین و اجرا خواهد شد.

پیرهادی اعلام کرد: شهرداری موظف است ظرف سه ماه نقشه‌های اجرایی و استانداردهای لازم برای طراحی شیب معابر و استفاده از مصالح تراوا را با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی تهیه و پیمانکاران و طراحان پروژه‌ها را آموزش دهد. گزارش عملکرد سالانه نیز به شورای شهر ارائه خواهد شد.

رئیس کمیسیون سلامت، محیط زیست و خدمات شهری شورای شهر تهران تأکید کرد: پیش از تصویب این طرح، اقدامات مشابه به‌صورت جزیره‌ای انجام می‌شد، اما تصویب آن به‌عنوان یک سند بالادستی، اجرای هماهنگ و دقیق تراواسازی در سطح شهر تهران را تضمین می‌کند و ضمن تقویت منابع آب زیرزمینی، به کاهش سیلاب‌ها، بهبود فضای سبز و افزایش کیفیت زندگی شهری کمک خواهد کرد.

همچنین عباسعلی نوبخت، سرپرست سازمان بوستان‌ها و فضای سبز شهر تهران با بیان اینکه میزان سرب موجود در آب در مطالعات کشور ژاپن سنجیده شده است، اظهار کرد: یکی از سالم‌ترین آب‌ها در تهران آب چاه‌هاست. باید از آب‌های سطحی استفاده شود، اما نباید آب چاه‌ها را آلوده کنیم. این موضوع باید از جنبه کارشناسی بررسی شود تا مشکلات جسمی برای شهروندان ایجاد نشود.

وی افزود: با کمک شورا و همکاران سازمان و همچنین استفاده از توان متخصصان، ارزیابی‌های اقلیمی تا سال ۲۱۰۰ را مورد بررسی قرار دهیم. ما هشت هزار و ۴۰۰ گونه گیاهی داریم و خوشبختانه در ایران از برخی گونه‌های گیاهی که تاب‌آوری سال ۲۱۰۰ را دارد، برخوردار هستیم. نوبخت همچنین تصریح کرد: در برخی محلات باید پساب مورد استفاده را در تصفیه‌خانه‌ها تصفیه کنیم. بر این اساس طرح الزام شهرداری تهران به تراواسازی معابر و عرصه‌های شهری جهت تغذیه سفره آب‌های زیرزمینی شهر تهران پس از بررسی‌ها و اعمال اصلاحات با حداکثر آرا به تصویب رسید.

واکنش سازمان محیط‌زیست به گزارش مجلس درباره آتش‌سوزی جنگل‌های الیت

سازمان محیط زیست در واکنش به گزارش کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس درباره آتش‌سوزی جنگل‌های الیت ضمن تأکید بر حضور فعال نیروهای این سازمان در عملیات اطفای حریق آورده است: تقلیل مسئله آتش‌سوزی به «چوب‌های افتاده» می‌تواند به کمرنگ شدن مسئولیت انسانی و مشروعیت بخشی به برداشت چوب از جنگل‌های بکر منجر شود. به گزارش ایسنا به نقل از روابط عمومی سازمان حفاظت محیط زیست، این سازمان در متن پاسخ خود به گزارش شماره ۵۴ مورخ ۱۷ آذر ۱۴۰۴ کمیسیون امور داخلی و شورای‌های مجلس شورای اسلامی درباره «بررسی علل و عوامل وقوع آتش‌سوزی در جنگل‌های هیرکانی منطقه الیت»، آورده است: براساس متن گزارش کمیسیون، آتش‌سوزی جنگل‌های الیت در سه مرحله و در مناطق مختلف رخ داده و در هر مرحله با حضور و تلاش نیروهای یگان حفاظت منابع طبیعی، محیط زیست، نیروهای واکنش سریع و همراهی نیروهای بومی و مردمی مهار و اطفا شده است. با این حال، در برخی دیگری از گزارش، از «انفعال سازمان حفاظت محیط زیست» در مواجهه با بحران یاد شده که این ادعا با محتوای پیشین گزارش در تناقض آشکار است.

سازمان حفاظت محیط زیست تأکید کرده است: از ساعات ابتدایی وقوع آتش‌سوزی، نیروهای عملیاتی و محیط بانان استان مازندران به همراه نیروهای کمکی از استان‌های تهران، گلستان، البرز و قزوین در منطقه حضور فعال داشته‌اند و با بسیج امکانات، هماهنگی بین دستگاهی، بهره‌گیری از بالگردها و هواپیماهای آب‌پاش و حتی استفاده از ظرفیت‌های بین‌المللی، در مهار آتش‌سوزی نقش مؤثر ایفا کرده‌اند همچنین برخی معاونان سازمان به صورت شبانه‌روزی در محل حادثه حضور و در مدیریت بحران مشارکت مستقیم داشته‌اند.

در بخش دیگری از این پاسخ، سازمان حفاظت محیط زیست به بند مربوط به «عدم صدور مجوز پاکسازی درختان افتاده» اشاره کرده و توضیح داده است که این موضوع نه ناشی از سلیقه مدیریتی، بلکه مبتنی بر حکم صریح قانون است. مطابق ماده ۳۶ قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت، هرگونه بهره‌برداری چوبی از جنگل‌ها ممنوع بوده و برداشت درختان افتاده یا شکسته صرفا در شرایط خاص و فقط توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور امکان‌پذیر است.

این سازمان همچنین با استناد به شواهد علمی و تجربیات جهانی تأکید کرده است که بیش از ۹۰ درصد آتش‌سوزی‌های جنگلی منشأ انسانی دارند و نسبت دادن این حوادث به وجود چوب‌های افتاده، نادیده گرفتن نقش عوامل انسانی و زمینه‌سازی برای بهره‌برداری از جنگل‌های بکر و کهنسال کشور است. به گفته کارشناسان، چوب‌های افتاده نه تنها عامل اصلی گسترش آتش نیستند بلکه با حفظ رطوبت، کاهش سرعت گسترش حریق، جلوگیری از سیلاب و تکمیل چرخه‌های اکولوژیک، نقش مهمی در پایداری جنگل دارند.

در پایان، سازمان حفاظت محیط زیست هشدار داده است که تقلیل مسئله آتش‌سوزی به «چوب‌های افتاده» می‌تواند به کمرنگ شدن مسئولیت انسانی و مشروعیت‌بخشی به برداشت چوب از جنگل‌های بکر منجر شود. این سازمان خواستار اصلاح روایت‌های نادرست، پرهیز از استفاده ابزاری از بحران‌ها و تدوین و اجرای فوری طرح ملی مدیریت پایدار جنگل‌ها بر پایه اصول علمی و بوم‌شناختی شده است تا حفاظت از جنگل‌های هیرکانی و دیگر جنگل‌های کهنسال کشور تضمین شود.

ارتقای ساختاری و برنامه‌های کلان مرکز طب ایرانی و مکمل

رئیس مرکز طب ایرانی و مکمل از ارتقای این مجموعه از «دفتر» به «مرکز» به‌عنوان یک تحول ساختاری یاد کرد و از تشکیل «شبکه ملی پژوهش و تولید شواهد» و باز تعریف مدل تعامل با دانشگاه‌ها و صنعت به‌عنوان برنامه‌های محوری آتی خبر داد.

به گزارش ایسنا، دکتر حسین رضایی‌زاده، رئیس مرکز طب ایرانی و مکمل در حاشیه برگزاری «کارگاه تخصصی تجاری سازی فرآورده‌های طبیعی و سنتی»، به تشریح دیدگاه‌ها و برنامه‌های کلان این مرکز پرداخت.

وی در آغاز با اشاره به تحول اخیر در جایگاه سازمانی، اظهار داشت: اتفاق مبارکی که به لطف وزیر بهداشت و قائم مقام ایشان رخ داده، ارتقای ساختاری دفتر طب ایرانی و مکمل به «مرکز» است. این تغییر تنها یک تغییر اسمی نیست؛ مراکز برخلاف دفاتر، هم سیاست‌گذار و هم مجری هستند که این امر قدرت عمل و اثرگذاری ما را افزایش می‌دهد.

رضایی‌زاده در ادامه به برنامه‌های آتی مرکز اشاره و تصریح کرد: یکی از برنامه‌های محوری ما، تشکیل «شبکه ملی پژوهش و تولید شواهد در طب ایرانی و مکمل» خواهد بود. این شبکه به شکل یک بازل ملی و با راهبری ستاد مرکز، از تمامی ظرفیت‌های تحقیقاتی و اجرایی کشور در دانشگاه‌ها و مراکز علمی بهره خواهد برد.

رئیس مرکز با تأکید بر استفاده از ظرفیت‌های موجود در محیط دانشگاهی و انجمن‌های علمی، افزود: بسیاری از دانش‌آموختگان این حوزه امروز در جایگاه‌های مدیریتی دانشگاهی حضور دارند و انجمن‌های علمی نیز گسترده‌ترین بازوی ما هستند. ما باید از این توانمندی‌ها برای پیشبرد اهداف استفاده کنیم.

وی در ادامه و در پاسخ به پرسش‌های شرکت‌کنندگان درباره موضوعاتی همچون تجاری‌سازی پایان‌نامه‌ها، یکسان‌سازی نام و ترکیب داروهای مشابه و چالش‌های بیمه و قیمت‌گذاری، بر عزم جدی مرکز برای رفع این موانع تأکید کرد.

رضایی‌زاده در خصوص تجاری‌سازی پایان‌نامه‌ها توضیح داد: این موضوع در اولویت قرار دارد. ما در حال برنامه‌ریزی برای توسعه دفاتر انتقال فناوری و خدمات پژوهش‌های قراردادی در دانشگاه‌ها به طور ویژه برای حوزه فرآورده‌های طبیعی هستیم تا مسیر هدایت ایده‌ها به سمت تولید هموار شود.

وی درباره معضل ناهمگونی داروها گفت: تدوین دارونامه (فارماکوپه) دقیق‌تر و همکاری با سازمان غذا و دارو برای ساماندهی بازار و یکسان‌سازی نام و ترکیب داروهای مشابه در اولویت قرار دارد.

رئیس مرکز طب ایرانی و مکمل در پاسخ به چالش پوشش بیمه‌ای و قیمت‌گذاری نیز اظهار داشت: حل پایدار این موضوع منوط به رونق چرخه اقتصادی و کاهش هزینه‌های تولید است. با بهبود گردش مالی و کاهش هزینه‌ها، قیمت‌ها معقول‌تر شده و زمینه برای پوشش بیمه‌ای بهتر فراهم می‌شود. ما با سازمان غذا و دارو برای ساماندهی این بازار همکاری خواهیم کرد.

بنابر اعلام وزارت بهداشت، رضایی‌زاده در پایان با